

ความนำ

จากการที่กระทรวงศึกษาธิการให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้ดำเนินการ ทบทวนหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔ เพื่อพัฒนาไปสู่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้น พื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยนำผลการศึกษา ข้อมูลการวิจัย และข้อมูลจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๐ (พ.ศ.๒๕๕๐ - ๒๕๕๔) มาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรให้มีความเหมาะสมชัดเจน กับท้องถิ่นโดยมีเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ให้มีกระบวนการนำหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ โดยมีการกำหนดวิสัยทัศน์ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด โครงสร้างเวลาเรียน ตลอดจนเกณฑ์การวัดประเมินผลให้มีความสอดคล้องกับมาตรฐานการ เรียนรู้ เปิดโอกาสให้โรงเรียนสามารถกำหนดทิศทางในการจัดทำหลักสูตรการเรียนการสอนในแต่ละระดับ ตามความพร้อมและจุดเน้น โดยมีการออกแบบกลางเป็นแนวทางที่ชัดเจนเพื่อตอบสนองคุณภาพที่ สังคม ผู้ปกครองคาดหวัง มีการกำหนดทิศทางที่ชัดเจนสู่พลเมืองสังคมอาเซียนที่มีคุณภาพในอนาคตที่มีความ พร้อมในการก้าวสู่สังคมคุณภาพ มีความรู้อย่างแท้จริง

หลักสูตรโรงเรียนบ้านโปนแพง พุทธศักราช ๒๕๖๗ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) ได้ดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ สพฐ ๒๙๓/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑ เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ จึงประกาศให้ใช้หลักสูตรโรงเรียนบ้านโปนแพง พุทธศักราช ๒๕๖๗ ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ตั้งแต่ปีการศึกษา ๒๕๖๗ เป็นต้นมา จึงพัฒนาโดย อาศัยความร่วมมือของชุมชน และเกิดจากความต้องการของชุมชนเป็นหลัก ซึ่งเป็นแนวทาง หรือข้อกำหนด อันเป็นมวลประสบการณ์ในการจัดการศึกษาของโรงเรียนโปนแพงในการจัดการ หลักสูตรเพื่อพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งมีเป้าหมายที่การมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มี ศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ และมุ่งหวังให้ผู้เรียนมีความสมบูรณ์ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม อีกทั้งมีความรู้และทักษะที่จำเป็นสำหรับการดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ ตาม มาตรฐานของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ จุดเน้นตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ การอยู่ร่วมกันในสังคมยุคปัจจุบัน ดังนั้น หลักสูตรโรงเรียนบ้าน โปนแพง พุทธศักราช ๒๕๖๘ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (ฉบับ ปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) จึงประกอบด้วยสาระสำคัญของหลักสูตรแกนกลาง สาระความรู้ที่เกี่ยวข้องกับ ชุมชนท้องถิ่น และสาระสำคัญที่สถานศึกษาพัฒนาเพิ่มเติมโดยจัดเป็นสาระการเรียนรู้รายวิชาพื้นฐาน ตาม มาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้รายวิชาเพิ่มเติม จัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเป็นรายปี และกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของสถานศึกษาตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ และกำหนดเพิ่มเติมตามบริบทของโรงเรียนที่มุ่งพัฒนา ผู้เรียนให้มีความรู้พื้นฐานการประกอบอาชีพสู่สากลสามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขตามที่หลักสูตร คาดหวังและความต้องการของจุดเน้นของท้องถิ่นสู่สากลในสังคมโลก

(นางกมลทิพย์ ดอกอินทร์)

ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโปนแพง

ความสำคัญ

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านโพนแพง พุทธศักราช ๒๕๖๘ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) มีความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัด และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่กำหนดไว้เป็นแนวทางให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู อาจารย์ ตลอดจน ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ในการจัดมวลงประสบการณ์ให้แก่ผู้เรียนได้พัฒนาให้บรรลุถึงคุณภาพตามมาตรฐานในการพัฒนาเยาวชนของชาติ นอกเหนือจากการใช้เป็นแนวทาง หรือข้อกำหนดในการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้บรรลุตามจุดหมายของการจัดการศึกษาแล้ว หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านโพนแพง พุทธศักราช ๒๕๖๘ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง ๒๕๖๐) ที่พัฒนาขึ้นยังเป็นหลักสูตรที่มีจุดมุ่งหมายให้ครอบครัว ชุมชน องค์กรในท้องถิ่นทั้งภาครัฐและเอกชนเข้าร่วมจัดการศึกษาของสถานศึกษา โดยมีแนวทางสำคัญที่สถานศึกษากำหนดไว้ในหลักสูตรสถานศึกษา ดังนี้

๑. หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านโพนแพง พุทธศักราช ๒๕๖๗ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) มุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดความสุขสนทนและความเพลิดเพลินในการเรียนรู้เปรียบเสมือนเป็นวิธีสร้างกำลังใจ และเร้าให้เกิดความก้าวหน้าแก่ผู้เรียนให้มากที่สุด มีความรู้สูงสุด ผู้เรียนทุกคนมีความเข้มแข็ง ความสนใจ มีประสบการณ์ และความมั่นใจ เรียนและทำงานอย่างเป็นอิสระและร่วมใจกัน มีทักษะในการอ่านออกเขียนได้ คิดเลขเป็น รู้ข้อมูลสารสนเทศ และเทคโนโลยีสื่อสาร ส่งเสริมจิตใจที่อยากรู้อยากเห็น และมีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล

๒. หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านโพนแพง พุทธศักราช ๒๕๖๘ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) ส่งเสริมการพัฒนาด้านจิตวิญญาณ จริยธรรม สังคม และวัฒนธรรม พัฒนาหลักการในการจำแนกระหว่างถูกและผิด เข้าใจและศรัทธาในความเชื่อของตน ความเชื่อและวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน พัฒนาหลักคุณธรรมและความอิสระของผู้เรียน และช่วยให้เป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ สามารถช่วยพัฒนาสังคมให้เป็นธรรมขึ้น มีความเสมอภาค พัฒนาความตระหนัก เข้าใจ และยอมรับสภาพแวดล้อมที่ตนดำรงชีวิตอยู่ ยึดมั่นในข้อตกลงร่วมกันต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในระดับสวนตน ระดับท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับโลก สร้างให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเป็นผู้บริโภคที่ตัดสินใจแบบมีข้อมูล เป็นอิสระ และมีความรับผิดชอบ

หลักการ

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านโพนแพง พุทธศักราช ๒๕๖๘ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) มีหลักการที่สำคัญตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

๑. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมายและมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
๒. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาคและมีคุณภาพ
๓. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น
๔. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลาและการจัดการเรียนรู้
๕. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
๖. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านบ้านโพนแพง พุทธศักราช ๒๕๖๘ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาตามหลักสูตร ดังนี้

- ๑) โรงเรียนมีหลักสูตรสถานศึกษา และนวัตกรรมที่เหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น รวมทั้งพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ๒) โรงเรียนบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมตามหลักธรรมาภิบาล จากองค์กร ภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน และสรรหา สนับสนุน ส่งเสริมการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัล
- ๓) โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายทั้งภายในและภายนอกที่เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ และมีคุณภาพของอำเภอ บนพื้นฐานปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- ๔) ครู บุคลากรทางการศึกษาทุกคน มีความรู้ความสามารถใช้สื่อ นวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนการสอนอย่างมืออาชีพ
- ๕) ผู้เรียนทุกคนมีคุณภาพ ด้านทักษะวิชาการ ทักษะอาชีพ ทักษะชีวิตยุคศตวรรษที่ ๒๑
- ๖) ผู้เรียนทุกคนมีสุขภาพกาย สุขภาพจิต อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ให้รู้เท่าทันและปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงในยุคศตวรรษที่ ๒๑
- ๗) ผู้เรียนเกิดการตระหนักรู้ เห็นคุณค่าสิ่งแวดล้อม มีความรัก ภาคภูมิใจ อนุรักษ์และทวงแทนในศิลปวัฒนธรรม ประเพณี สังคม เศรษฐกิจ และเป็นพลเมืองที่ดีของชุมชน

ลักษณะของหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านโพนแพง พุทธศักราช ๒๕๖๘ ตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐)

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านโพนแพง พุทธศักราช ๒๕๖๘ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) เป็นหลักสูตรที่สถานศึกษาได้พัฒนาขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนในระดับประถมศึกษา โดยยึดองค์ประกอบหลักสำคัญ ๓ ส่วน คือ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑ สารระการเรียนรู้ท้องถิ่น และสาระสำคัญที่สถานศึกษาพัฒนาเพิ่มเติม เป็นกรอบในการจัดทำรายละเอียดเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนดเหมาะสมกับสภาพชุมชนและท้องถิ่นและจุดเน้นของสถานศึกษา โดยหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านโพนแพงพุทธศักราช ๒๕๖๘ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) ที่พัฒนาขึ้นมีลักษณะของหลักสูตร ดังนี้

๑. เป็นหลักสูตรเฉพาะของสถานศึกษาโรงเรียนบ้านโพนแพง สำหรับจัดการศึกษา ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในระดับประถมศึกษา

๒. มีความเป็นเอกภาพ หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านโพนแพง พุทธศักราช ๒๕๖๘ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) เป็นหลักสูตรของสถานศึกษาสำหรับให้ครูผู้สอนนำไปจัดการเรียนรู้ได้อย่างหลากหลาย โดยกำหนดให้

๒.๑ มีสาระการเรียนรู้ที่สถานศึกษาใช้เป็นหลักเพื่อสร้างพื้นฐานการคิด การเรียนรู้ และการแก้ปัญหา ประกอบด้วย ภาษาไทย คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และภาษาอังกฤษ

๒.๒ มีสาระการเรียนรู้ที่เสริมสร้างความเป็นมนุษย์ ศักยภาพการคิดและการทำงาน ประกอบด้วย สุขศึกษาและพลศึกษา ศิลปะ และการงานอาชีพและเทคโนโลยี

๒.๓ มีสาระการเรียนรู้เพิ่มเติม โดยจัดทำเป็นรายวิชาเพิ่มเติมตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับโครงสร้างเวลาเรียน สาระการเรียนรู้ท้องถิ่น ความต้องการของ ผู้เรียน และบริบท ของสถานศึกษา

๒.๔ มีกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และ สังคม เสริมสร้างการเรียนรู้จากสาระการเรียนรู้ ๘ กลุ่ม และการพัฒนาตนตามศักยภาพ

๒.๕ มีการกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับมาตรฐานระดับต่าง ๆ เพื่อเป็นเป้าหมายของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา จัดทำรายละเอียดสาระการเรียนรู้ และ จัดกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับสภาพในชุมชน สังคม และภูมิปัญญาท้องถิ่น

๓. มีมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน หลักสูตรสถานศึกษา โรงเรียนบ้านโพนแพง พุทธศักราช ๒๕๖๘ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานเป็นตัวกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน เพื่อเป็นแนวทางในการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมีการกำหนดมาตรฐานไว้ดังนี้

๓.๑ มาตรฐานหลักสูตร เป็นมาตรฐานด้านผู้เรียนหรือผลผลิตของหลักสูตรสถานศึกษา อันเกิดจากการได้รับการอบรมสั่งสอนตามโครงสร้างของหลักสูตรทั้งหมดใช้เป็นแนวทางในการตรวจสอบคุณภาพโดยรวมของการจัดการศึกษาตามหลักสูตรในทุกระดับ และสถานศึกษาต้องใช้ในการประเมินตนเองเพื่อจัดทำรายงานประจำปีตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัติการศึกษา นอกจากนี้ยังเป็นแนวทางในการกำหนดแนวปฏิบัติในการส่งเสริม กำกับ ติดตาม ดูแล และปรับปรุงคุณภาพ เพื่อให้ได้ตามมาตรฐานที่กำหนด

๓.๒ มีตัวชี้วัดชั้นปีเป็นเป้าหมายระบุสิ่งที่นักเรียนพึงรู้และปฏิบัติได้ รวมทั้งคุณลักษณะของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้นซึ่งสะท้อนถึงมาตรฐานการเรียนรู้ มีความเฉพาะเจาะจง และมีความเป็นรูปธรรม นำไปใช้ในการกำหนดเนื้อหา จัดทำหน่วยการเรียนรู้ จัดการเรียนการสอน และเป็นเกณฑ์สำคัญสำหรับการวัดประเมินผลเพื่อตรวจสอบคุณภาพผู้เรียน ตรวจสอบพัฒนาการ ผู้เรียน ความรู้ ทักษะ กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ และเป็นหลักในการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์จากการศึกษาในระบบ นอกกระบบ และตามอัธยาศัย

๓.๓ มีความเป็นสากล ความเป็นสากลของหลักสูตรสถานศึกษา คือมุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ ภาษาอังกฤษ การจัดการสิ่งแวดล้อม ภูมิปัญญาท้องถิ่น มีคุณลักษณะที่จำเป็นในการอยู่ในสังคมได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ การตรงต่อเวลา การเสียสละ การเอื้อเฟื้อ โดยอยู่บนพื้นฐานของความพอดีระหว่างความเป็นผู้นำ และผู้ตาม การทำงานเป็นทีม และการทำงานตามลำพังการแข่งขัน การรู้จักพอ และการร่วมมือกันเพื่อ สังคม วิทยาการสมัยใหม่ และภูมิปัญญาท้องถิ่น การรับวัฒนธรรมต่างประเทศและการอนุรักษ์วัฒนธรรมไทยการฝึกฝนทักษะเฉพาะทาง และการบูรณาการในลักษณะที่เป็นองค์รวม

๔. มีความยืดหยุ่นหลากหลาย หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านโพนแพง พุทธศักราช ๒๕๖๘ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) เป็นหลักสูตรที่สถานศึกษาจัดทำรายละเอียดต่าง ๆ ขึ้นเอง โดยยึดโครงสร้างหลักที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ เป็นขอบข่ายในการจัดทำ จึงทำให้หลักสูตรของสถานศึกษามีความยืดหยุ่น หลากหลาย สอดคล้องกับสภาพปัญหา และความต้องการของท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีความเหมาะสมกับตัวผู้เรียน

๕. การวัดและประเมินผลเน้นหลักการพื้นฐานสองประการคือการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน โดยผู้เรียนต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนเป็นเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และใช้ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จทางการเรียนของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาและเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ

สภาพบริบทของโรงเรียน

ประวัติของโรงเรียน

โรงเรียนบ้านโพนแพง ตั้งอยู่ หมู่ที่ ๑ ตำบลโพนแพง อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี มีเนื้อที่ ๒๒ ไร่ ๒๐๐ ตารางวา ตั้งขึ้นเมื่อ ปีพุทธศักราช ๒๔๖๑ โดยอาศัยศาลาวัดบ้านโพนแพงเป็นที่เล่าเรียน แบ่งการเรียนการสอนออกเป็น ๔ ชั้น มีนายเพ็ง สารักษ์ ดำรงตำแหน่งครูใหญ่คนแรก ปีพุทธศักราช ๒๔๖๙ ได้ย้ายโรงเรียนจากวัดบ้านโพนแพงมาสร้างอาคารชั่วคราว ในที่ดินทางทิศตะวันตกของหมู่บ้าน ซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงเรียนในปัจจุบัน

ปัจจุบันโรงเรียนบ้านโพนแพง จัดการศึกษา ตั้งแต่ระดับปฐมวัย ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖ มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น ๑๒๙ คน ครูและบุคลากรทางการศึกษา ๑๓ คน มีพื้นที่บริการ ๔ หมู่บ้านได้แก่ หมู่ที่ ๑ บ้านโพนแพง หมู่ที่ ๒ บ้านปากห้วย หมู่ที่ ๓ บ้านซีกแล่น หมู่ที่ ๔ บ้านโนนตาล ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรรม

การบริหารจัดการ

ใช้หลักการบริหารจัดการตามแนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้สถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมโดยองค์คณะบุคคล และโรงเรียนนิติบุคคล จัดโครงสร้างการบริหารออกเป็น ๔ กลุ่มงาน ไปแก่ งานบริหารวิชาการ งานบริหารงานบุคคล งานบริหารงบประมาณ และ งานบริหารทั่วไป โดยมีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ข้อเสนอแนะและให้ความเห็นชอบในการจัดทำแผนปฏิบัติการ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ร่วมวางแผนในการพัฒนาโรงเรียน

วิสัยทัศน์หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านโพนแพง

“หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านโพนแพง พุทธศักราช ๒๕๖๘ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) มุ่งพัฒนาพัฒนาผู้เรียนทุกคนให้มี

ทักษะชีวิตในศตวรรษที่ ๒๑ รู้เท่าทันสื่อ เทคโนโลยีและดิจิทัล ด้วยนวัตกรรมการจัดการเรียนรู้ เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน มีนิสัยรักการอ่าน เน้นกระบวนการคิด มีพื้นฐานในการประกอบอาชีพ รวมทั้งมีเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา ต่อการประกอบอาชีพตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ บนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองเต็มตามศักยภาพ ”

วิสัยทัศน์โรงเรียนบ้านโพนแพง

ภายในปี ๒๕๗๐ จะมุ่งมั่นร่วมมือกับทุกฝ่าย เพื่อพัฒนาการศึกษาและคุณภาพมนุษย์ ยึดหลักคุณธรรมนำความรู้ สร้างคนดีสู่สังคม นำเทคโนโลยีพัฒนาการเรียนรู้ สู่ทักษะศตวรรษที่ ๒๑ ครูมืออาชีพ ภายใต้ศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านโพนแพง พุทธศักราช ๒๕๖๘ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐) มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ ๒ ประการ ดังนี้

๑. **สมรรถนะพื้นฐาน** เป็นสมรรถนะในความฉลาดรู้พื้นฐาน (Basic Literacy) ๔ ด้าน ได้แก่ ภาษาไทย ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์

๒. **สมรรถนะหลัก** เป็นสมรรถนะทั่วไปที่ประยุกต์ใช้กับเรื่องและสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง เป็นสมรรถนะที่ช่วยให้บุคคลประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ การปฏิบัติ การทำงาน การแก้ปัญหา และการใช้ชีวิต ได้แก่

๒.๑ **ความสามารถในการสื่อสาร** เป็นการที่ผู้เรียนสามารถรับรู้ รับฟัง ตีความ และส่งสารด้วยภาษาต่าง ๆ ทั้งวัจนภาษาและอวัจนภาษา โดยใช้กระบวนการคิด จนเกิดการเรียนรู้และความเข้าใจในระบบคุณค่าและการแก้ปัญหาพร้อมกันผ่านการสื่อสารอย่างฉลาดรู้ สร้างสรรค์ มีพลัง และมีความรับผิดชอบต่อสังคม ดังนั้น สมรรถนะการสื่อสารจึงมี ๓ องค์ประกอบหลัก คือ

๑) การรับสารอย่างมีสติและตีความเพื่อให้เกิดความเข้าใจ

๒) การรับส่งสารบนพื้นฐานของความเข้าใจและความเคารพในความแตกต่าง

ทางความคิดและวัฒนธรรม

๓) การเลือกใช้วิธีการสื่อสารอย่างเหมาะสมและตั้งอยู่บนความรับผิดชอบต่อ

สังคมเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ในการสื่อสาร

๒.๒ **ความสามารถในการคิดขั้นสูง** เป็นการที่ผู้เรียนสามารถคิด วิเคราะห์สังเคราะห์ และตัดสินใจอย่างมีวิจารณญาณโดยใช้เหตุผลอย่างรอบด้าน มีคุณธรรมกำกับการตัดสินใจ ใช้ความเป็นเหตุ

เป็นผลที่ตั้งอยู่บนความเข้าใจในความเชื่อมโยงของสิ่งต่าง ๆ ใช้จินตนาการ และความรู้สร้างทางเลือกใหม่ เพื่อแก้ปัญหาที่ซับซ้อนได้อย่างมีเป้าหมาย ด้วยเหตุนี้ สมรรถนะการคิดขั้นสูงจึงมี ๔ องค์ประกอบหลัก ได้แก่

- ๑) การคิดอย่างมีวิจารณญาณ
- ๒) การคิดเชิงระบบ
- ๓) การคิดสร้างสรรค์
- ๔) การคิดแก้ปัญหา

๒.๓ ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรมและข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นต่อตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม

๒.๔ ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำกระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล การจัดการปัญหาและความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมและสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ที่ส่งผลกระทบต่อตนเองและผู้อื่น

๒.๕ ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือกและใช้เทคโนโลยี ด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเองและสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสารการทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้อง เหมาะสม และมีคุณธรรม

๒.๖ ความสามารถในการจัดการตนเอง เป็นความสามารถที่ผู้เรียนรักและเห็นคุณค่าในมนุษย์ทุกคนรู้จักการพัฒนาสติปัญญา ตั้งเป้าหมายชีวิต กำกับตนเองให้รู้จักจัดการอารมณ์ ปัญหา และภาวะวิกฤต จนสามารถเข้าสู่สภาวะสมดุล (Resilience) เพื่อให้บรรลุถึงเป้าหมาย อีกทั้งยังมีสุขภาพ แข็งแรงและความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น จากความหมายนี้อาจกล่าวได้ว่าสมรรถนะการจัดการตนเองมีอยู่ ๔ องค์ประกอบหลัก ได้แก่

- ๑) การเห็นคุณค่าของมนุษย์
- ๒) การมีเป้าหมายในชีวิต
- ๓) การจัดการอารมณ์
- ๔) การจัดการปัญหาและภาวะวิกฤต

๒.๗ ความสามารถในการรวมพลังทำงานเป็นทีม เป็นการที่ผู้เรียนสามารถจัดระบบและกระบวนการทำงานทั้งด้วยตนเองและร่วมกับผู้อื่น โดยใช้การทำงานเป็นทีม มีการกำหนดแผนและขั้นตอน เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย มีภาวะผู้นำ มีความโปร่งใส มีการประสานความคิดเห็นที่แตกต่างสู่การตัดสินใจและแก้ปัญหาเป็นทีมอย่างรับผิดชอบร่วมกัน สร้างความสัมพันธ์ที่ดีและจัดการความขัดแย้งภายใต้

สถานการณ์ที่ยั่งยืนได้ จึงเป็นที่มาของ ๓ องค์ประกอบหลักของสมรรถนะการรวมพลังทำงานเป็นทีม ได้แก่

- ๑) การเป็นสมาชิกที่ดีของทีมและมีภาวะผู้นำ
- ๒) การมีกระบวนการทำงานแบบร่วมมือกันอย่างเป็นระบบ
- ๓) การสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและการจัดการความขัดแย้งระหว่างสมาชิกของทีม

๒.๘ ความสามารถในการเป็นพลเมืองที่เข้มแข็ง เป็นการที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติตน

อย่างรับผิดชอบทั้งในฐานะพลเมืองไทยและพลโลก เคารพสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น เคารพในกฎ กติกาและกฎหมาย มีส่วนร่วมทางสังคมอย่างมีวิจารณญาณ อยู่ร่วมกับผู้อื่นท่ามกลางความหลากหลาย เห็นคุณค่าของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีบทบาทในการตัดสินใจและสร้างการเปลี่ยนแปลงทางสังคม โดย ยึดมั่นในความเท่าเทียมเป็นธรรม ค่านิยมประชาธิปไตย และสันติวิธี เพราะฉะนั้นอาจกล่าวได้ว่า สมรรถนะ การเป็นพลเมืองที่เข้มแข็งมี ๔ องค์ประกอบหลักด้วยกัน ได้แก่

- ๑) การเคารพสิทธิเสรีภาพของมนุษย์
- ๒) การมีความรับผิดชอบต่อบทบาทหน้าที่
- ๓) การมีส่วนร่วมอย่างมีวิจารณญาณ
- ๔) การเป็นผู้สร้างการเปลี่ยนแปลง

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
๒. ซื่อสัตย์สุจริต
๓. มีวินัย
๔. ใฝ่เรียนรู้
๕. อยู่อย่างพอเพียง
๖. มุ่งมั่นในการทำงาน
๗. รักความเป็นไทย
๘. มีจิตสาธารณะ

ค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ

๑. มีความรักชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
๒. ซื่อสัตย์ เสียสละ อดทน มีอุดมการณ์ในสิ่งที่ดีงามเพื่อส่วนรวม
๓. กตัญญูต่อพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครูบาอาจารย์
๔. ใฝ่หาความรู้ หมั่นศึกษาเล่าเรียนทั้งทางตรง และทางอ้อม
๕. รักษาวัฒนธรรมประเพณีไทยอันงดงาม
๖. มีศีลธรรม รักษาความสัตย์ หวังดีต่อผู้อื่น เผื่อแผ่และแบ่งปัน
๗. เข้าใจเรียนรู้การเป็นประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขที่ถูกต้อง
๘. มีระเบียบวินัย เคารพกฎหมาย ผู้น้อยรู้จักการเคารพผู้ใหญ่
๙. มีสติรู้ตัว รู้คิด รู้ทำ รู้ปฏิบัติตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
๑๐. รู้จักดำรงตนอยู่โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตามพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รู้จักอดออมไว้ใช้เมื่อยามจำเป็น มีไว้พอกินพอใช้ ถ้าเหลือก็แจกจ่ายจำหน่าย และพร้อมที่จะขยายกิจการเมื่อมีความพร้อม เมื่อมีภูมิคุ้มกันที่ดี
๑๑. มีความเข้มแข็งทั้งร่างกาย และจิตใจ ไม่ยอมแพ้ต่ออำนาจฝ่ายต่ำ หรือกิเลส มีความละอายเกรงกลัวต่อบาปตามหลักของศาสนา
๑๒. คำนึงถึงผลประโยชน์ของส่วนรวม และของชาติมากกว่าผลประโยชน์ของตนเอง

โครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านโพนแพง พุทธศักราช ๒๕๖๘
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
(ฉบับปรับปรุง พ.ศ. ๒๕๖๐)

โครงสร้างเวลาเรียนของหลักสูตรสถานศึกษาโรงเรียนบ้านโพนแพง						
กลุ่มสาระการเรียนรู้/ กิจกรรม	เวลาเรียน					
	ระดับประถมศึกษา					
	ป. ๑	ป. ๒	ป. ๓	ป. ๔	ป. ๕	ป. ๖
●กลุ่มสาระการเรียนรู้						
ภาษาไทย	๒๐๐	๒๐๐	๒๐๐	๑๖๐	๑๖๐	๑๖๐
คณิตศาสตร์	๑๖๐	๑๖๐	๑๖๐	๑๖๐	๑๖๐	๑๖๐
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี	๘๐	๘๐	๘๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐
สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม						
- ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม - วัฒนธรรมและการดำรงชีวิตในสังคม เศรษฐศาสตร์ ภูมิศาสตร์	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐
- ประวัติศาสตร์	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐
สุขศึกษาและพลศึกษา	๔๐	๔๐	๔๐	๘๐	๘๐	๘๐
ศิลปะ	๔๐	๔๐	๔๐	๘๐	๘๐	๘๐
การงานอาชีพ	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐
ภาษาต่างประเทศ	๒๐๐	๒๐๐	๒๐๐	๑๒๐	๑๒๐	๑๒๐
รวมเวลาเรียน (พื้นฐาน)	๘๔๐	๘๔๐	๘๔๐	๘๔๐	๘๔๐	๘๔๐
●รายวิชาเพิ่มเติม						
การป้องกันการทุจริต ๑-๖	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐
วิทยาการคำนวณ ๑-๖	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐
● กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน						
กิจกรรมเสริมหลักสูตร	บูรณาการในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน					
○ กิจกรรมแนะแนว	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐
○ กิจกรรมนักเรียน						
- ลูกเสือ	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐	๔๐
- ชุมนุม	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐	๓๐
○ กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐	๑๐
รวมเวลาทั้งหมด	๑,๐๔๐ ชั่วโมง			๑,๐๔๐ ชั่วโมง		